

RAPORT
DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE
SOCIO-ECONOMICĂ ȘTEFAN VODĂ
PENTRU ANII 2020-2025

Cuprins

ABREVIERI.....	4
1. SUMAR EXECUTIV: EVALUAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI ȘTEFAN VODĂ	5
1. Gradul de implementare pe Obiective Generale.....	6
1.1 Progres pe axele/direcțiile strategice (2020–2025).....	6
Axa 3: Modernizarea serviciilor sociale, educație și cultură	7
Axa 4: <i>Asigurarea unui mediu ecologic curat</i>	8
Extinderea și modernizarea zonelor verzi.....	8
Provocări și direcții de dezvoltare	8
Axa 5	9
Profesionalizarea resurselor umane și modernizarea condițiilor de lucru	9
Transparență, comunicare și parteneriate strategice	9
Reziliența în situații de urgență	9
1.2 Implementare, guvernanta și monitorizare	9
Coordonare și responsabilități instituționale	10
Guvernanta locală și participare publică.....	11
Mecanisme de monitorizare și evaluare	11
Recomandări pentru îmbunătățire	12
1.3 Corelare cu Agenda 2030 / ODD	12
1.4 Drepturile omului	13
1.5 Aliniere cu alte strategii relevante	13
1.6 Recomandări strategice post-2025.....	14
Pilonii reformați 2026–2030.....	15
Scenarii și indicatori SMART	16
Concluzii.....	17
2. INTRODUCERE	17
3. OBIECTIVELE EVALUĂRII	18
3.1. Extinderea obiectivelor.....	18
4. METODOLOGIA ȘI INSTRUMENTELE DE EVALUARE	19
4.1. Instrumentele utilizate	20
4.2. Procesul de evaluare	20
4.3. Constatările principale ale evaluării	20
5. CORELAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE COMUNITARĂ A ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ CU AGENDA 2030	21

5.1. ODD 3: Sănătate și bunăstare	21
5.2. ODD 6: Apă curată și canalizare	22
5.3. ODD 7: Energie accesibilă și curată.....	22
5.4. ODD 9: Industrie, inovație și infrastructură	22
5.5. ODD 11: Comunități și orașe durabile	22
5.6. ODD 16: Pace, justiție și instituții puternice	22
5.7. ODD 17: Parteneriate pentru obiective.....	23
6. Nivelul de integrare a drepturilor omului și a egalității de gen în SDSE Ștefan Vodă.....	23
Recomandări strategice de politici publice pentru perioada 2026–2030.....	25
7. CONCLUZII GENERALE.....	26
A. Realizări și puncte forte	26
B. Provocări și recomandări pentru optimizare	26
C. Evaluare finală	26
D. Următorii pași critici pentru 2026–2030.....	26

ABREVIERI

ADD	Agenda de Dezvoltare Durabilă
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
APL	Administrația publică locală
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
NEET	"Not in Education, Employment, or Training" / tineri care nu sunt înscriși într-o formă de educație, nu au un loc de muncă și nu urmează niciun program de formare profesională
ODD	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă
ONU	Organizația Națiunilor Unite
SDSE	Strategia de Dezvoltare Socio-Economică
UE	Uniunea Europeană

1. SUMAR EXECUTIV: EVALUAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI ȘTEFAN VODĂ

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI (2020–2025)

Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2020–2025 a reprezentat documentul director pentru modernizarea localității, fiind structurată pe obiective ambițioase ce vizează infrastructura SMART, economia locală și modernizarea serviciilor sociale. Analiza detaliată a execuției, până în decembrie 2025, relevă un parcurs marcat de o eficiență operațională notabilă, o rată generală de realizare de aproximativ 75%, dar și de bariere structurale în implementarea proiectelor de mare anvergură.

Rată de implementare este nuanțată de o dinamică administrativă proactivă, orașul Ștefan Vodă reușind să execute suplimentar 11 acțiuni majore neplanificate inițial, precum deschiderea Centrului de Informare și Servicii pentru Cetățeni (CISC), a Centrului de Tineret și construcția unor havuzuri și parcări moderne. Totuși, performanța rămâne inegală între sectoare: în timp ce modernizarea sistemului de iluminat public și serviciile culturale au atins cote de succes de peste 90% , infrastructura critică de drumuri și canalizare a întâmpinat dificultăți majore, cu 11 restanțe doar în cadrul primului pilon strategic.

Discrepanța dintre succesul proiectelor de vizibilitate și stagnarea investițiilor complexe, cum ar fi stația de epurare sau reparația capitală a unor artere rutiere importante, subliniază necesitatea adaptării obiectivelor strategice care ar însemna o tranziție de la o gestionare fragmentată la un management de proiect profesionist. Pentru viitorul ciclu strategic, cifra de 75% nu trebuie interpretată ca un plafon, ci ca o bază de relansare care impune prioritizarea finalizării proiectelor restante și consolidarea capacității de absorbție a investițiilor pentru a transforma Ștefan Vodă într-un model regional de dezvoltare sustenabilă.

La nivel de obiective specifice, performanța în cadrul pilonului „Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor SMART-CITY” este fragmentată, atingând un prag de realizare de 75%. Deși modernizarea sistemului de iluminat public (OS 1.1) este o reușită aproape integrală, cu proiecte finalizate pe str. Bugeacului, str. Testemițianu și segmentul Cetatea Albă, pilonul de bază al infrastructurii rutiere și de canalizare indică provocări structurale majore. Analiza detaliată arată că, din totalul activităților planificate pentru infrastructură și utilități, 11 acțiuni sunt nerealizate, iar 6 se află încă în curs de desfășurare. Printre restanțele notabile se numără reparația drumurilor pe străzile Mihai Eminescu, Ion Creangă, Vasile Lupu și Petru Dudnic, precum și reconstrucția stației de epurare.

În raport cu Agenda 2030, Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă a contribuit direct la implementarea a 10 dintre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), demonstrând un angajament ferm față de standardele internaționale de sustenabilitate. Cele mai vizibile progrese au fost înregistrate în cadrul ODD 7 (Energie curată și accesibilă) prin extinderea masivă a iluminatului public de tip LED pe arterele principale și ODD 11 (Orașe și comunități durabile), prin investițiile în parcurile „Mihai Eminescu” și „I. Palancean”, precum și prin optimizarea mobilității urbane.

De asemenea, pilonul social al strategiei a susținut ODD 4 (Educație de calitate) prin proiectele de eficientizare termică și modernizare a grădinițelor, în timp ce eforturile de dezvoltare a subzonei economice libere și sprijinirea antreprenoriatului local au rezonat direct cu ODD 8 (Muncă decentă și creștere economică). Totuși, restanțele înregistrate în modernizarea sistemului de canalizare și a stației de epurare semnaleză necesitatea unor eforturi suplimentare în următorul ciclu strategic pentru a atinge țintele ODD 6 (Apă curată și igienă), asigurând astfel o dezvoltare echilibrată și rezilientă pentru întreaga comunitate.

De remarcat, că Strategia nu a fost doar un plan de acțiune, ci un instrument transformativ care a consolidat capacitatea comunității de a planifica, implementa și evalua politicile publice locale într-un mod participativ și sustenabil

CONCLUZII PRIVIND NIVELUL DE REALIZARE

Implementarea SDC 2020–2025 în orașul Ștefan Vodă a demonstrat o capacitate de mobilizare a resurselor pentru proiecte de iluminat și agrement, dar a scos la iveală limite administrative în gestionarea obiectivelor de infrastructură complexă.

Evaluarea indică faptul că strategia nu a fost implementată integral, restanțele se vor regăsi în propunerile pentru noua Strategie. Pentru perioada post-2025, succesul nu va mai depinde de numărul de „bife” pe proiecte simple, ci de capacitatea de a debloca investițiile stagnante prin instituirea Unității de Management al Proiectelor și Investițiilor (UMPI) și prin adoptarea unor indicatori de impact SMART care să asigure transparența totală față de eșecurile sau întârzierile administrative.

1. Gradul de implementare pe Obiective Generale

1.1 Progres pe axe/direcțiile strategice (2020–2025)

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2020–2025 a fost structurată pe axe strategice menite să transforme orașul într-o localitate modernă și sigură. Rezultatele evidențiază un progres remarcabil, cu o rată de implementare a acțiunilor raportate de 75%.

Axa 1: Infrastructura publică, utilități și Smart-City

Această direcție strategică a reprezentat pilonul central al investițiilor, însă rezultatele reflectă o execuție inegală între proiectele de estetică urbană și cele de infrastructură critică. Din totalul acțiunilor monitorizate în acest sector, gradul de realizare este de **68,8%**, succesul fiind concentrat pe proiectele de vizibilitate imediată, în timp ce investițiile complexe de drumuri și canalizare au înregistrat stagnări importante

Realizări majore:

- **Modernizarea sistemului de iluminat:** S-au finalizat cu succes rețelele LED pe str. Bugeacului (895 m), str. Testemițianu (186 m) și segmentul Ștefan cel Mare – Cetatea Albă (187 m).
- **Regenerarea spațiilor de agrement:** O reușită de referință este renovarea Parcului „Mihai Eminescu”, unde s-a reconstruit havuzul și s-a instalat un complex modern de 4 scrânciobe, crescând atractivitatea zonei centrale.
- **Optimizarea mobilității urbane:** S-au executat marcaje rutiere pe întreaga suprafață a orașului și s-au construit parcări publice pe str. Testemițianu (250 m²) și str. Păcii, îmbunătățind accesul către zonele de interes.
- **Extinderea infrastructurii de joacă:** S-au amenajat 4 terenuri de joacă în cartierele locative și un teren de 1 ha între străzile Valea-verde și Serghei Lazo.

Provocări / restanțe:

- **Blocaje în reabilitarea drumurilor:** Deși s-au finalizat străzi precum Trandafirilor sau Victoriei, proiectele pentru străzile Mihai Eminescu, Ion Creangă, Vasile Lupu și Petru Dudnic au rămas nerealizate.
- **Deficiențe în sistemul de canalizare:** Reconstrucția stației de epurare și extinderea rețelei în sectorul particular au statutul de nerealizat, reprezentând cea mai mare vulnerabilitate a acestui pilon.

- **Stagnarea proiectelor periferice:** Atât iluminatul, cât și amenajarea parcului „Kizil” (1,24 ha).

Deși această axă a reușit să transforme estetica urbană și să sporească siguranța în centrul orașului, noul ciclu strategic trebuie să se concentreze pe rezolvarea restanțelor din infrastructura "invizibilă" (canalizare) și de accesibilitate periferică, pentru a evita o dezvoltare locală polarizată. Această axă a consolidat siguranța rutieră și estetica urbană, sporind confortul locuitorilor și atractivitatea zonelor de agrement.

Axa 2: Dezvoltarea economică

Axa s-a bazat pe o gestiune eficientă a fondurilor publice și pe cooptarea sectorului privat în proiecte comunitare.

Realizări majore:

- **Dezvoltarea infrastructurii economice:** S-a reușit execuția integrală a lucrărilor de amenajare a terenurilor pentru subzona economică liberă, inclusiv proiectarea tehnică și stabilirea platformei de comunicare cu administrația ZEL Bălți.
- **Atragerea investițiilor productive:** Un succes strategic de referință este atragerea unui investitor pentru construcția fabricii de producție agricolă, proiect finalizat cu succes.
- **Digitalizarea ofertei investiționale:** A fost creat portofoliul investițional electronic al orașului în proporție de 100%, facilitând accesul potențialilor parteneri la oportunitățile locale.
- **Susținerea antreprenoriatului:** S-au implementat programe dedicate tinerilor și femeilor și s-a consolidat colaborarea cu Incubatorul de Afaceri, ambele acțiuni fiind raportate ca realizate integral.
- **Parteneriate public-private:** Cooptarea sectorului privat a fost vizibilă în proiecte comunitare, precum cofinanțarea iluminatului din Parcul I. Palancean de către agenții economici.

Provocări și bariere identificate:

- **Stagnarea infrastructurii comerciale:** Proiectarea și construcția noilor spații comerciale au rămas la stadiul de nerealizat, afectând condițiile pentru comercializarea produselor autohtone.
- **Valorificarea turistică limitată:** Lipsa unei unități specializate în marketing teritorial și atragerea activă a investițiilor de capital extern.

Deși muzeul istoric a fost deschis, inițiativele privind elaborarea traseului turistic pentru cicliști și a ghidului turistic al orașului nu au fost inițiate.

- **Deficiențe în gestiunea activelor:** Procesul de evaluare, inventariere și delimitare a bunurilor imobile este doar parțial realizat, ceea ce îngreunează crearea unei oferte investiționale complete și transparente.

Axa 2 a reușit să pună bazele logistice pentru investiții mari, însă ar necesita mai multă atenție micro-infrastructura comercială și turistică. Pentru noul ciclu strategic, este esențială trecerea de la „crearea portofoliilor” la execuția efectivă a spațiilor de afaceri și la finalizarea delimitării bunurilor, pentru a oferi investitorilor o bază juridică și fizică certă.

Axa 3: Modernizarea serviciilor sociale, educație și cultură

Această direcție strategică a urmărit îmbunătățirea calității vieții prin investiții în infrastructura socială, educațională și culturală. Analiza datelor de monitorizare indică un grad de realizare de **61,6%**, performanța fiind marcată de o reușită excepțională în domeniul culturii, dar penalizată de nerealizarea unor obiective majore de asistență socială și sport, care ar fi trebuit să deservească grupurile vulnerabile.

Realizări majore:

- **Revitalizarea infrastructurii culturale:** S-au finalizat termoizolarea, reparația acoperișului și a interiorului Casei de Cultură, precum și dotarea tehnică modernă a acesteia.
- **Modernizarea educației și culturii:** S-au înregistrat succese prin termoizolarea Grădiniței nr. 3, reabilitarea rețelelor de încălzire la Liceul Teoretic „Ștefan Vodă” și dotarea bibliotecii cu tehnică IT.
- **Diversificarea serviciilor culturale:** S-au creat unități noi de personal (psiholog, logoped, bibliotecari) și s-au menținut cluburi de interes și festivaluri anuale, asigurând continuitatea tradițiilor locale.
- **Incluziunea și participarea tinerilor:** Deși nu erau prevăzute inițial în planul strategic, s-au deschis cu succes Centrul de Tineret și Centrul de Informare și Servicii pentru Cetățeni (CISC).

Provocări și restanțe:

- **Eșecuri în asistența socială:** Proiecte fundamentale precum Centrul multifuncțional pentru persoane în etate, sala de sport pentru copiii în situație de risc și amenajarea terenului la centrul „Încredere” au rămas la stadiul de nerealizat.
- **Deficiențe în infrastructura sportivă de anvergură:** Construcția Complexului sportiv cu bazin și amenajarea terenului sportiv central din oraș nu au fost inițiate, limitând opțiunile pentru un mod sănătos de viață.
- **Incluziune parțială:** Adaptarea blocurilor sanitare din instituțiile publice pentru persoanele cu nevoi speciale este nerealizată, iar construcția pantelor de acces este doar parțial finalizată.
- **Restanțe în educația timpurie:** Termoizolarea și construcția sălii sportive la Grădinița nr. 2 au rămas obiective nerealizate în acest ciclu strategic.

Axa 3 a reușit să transforme orașul Ștefan Vodă într-un reper cultural regional, însă a lăsat descoperite nevoile critice de asistență socială și sport. Pentru perioada 2026–2030, este imperativă reorientarea resurselor către finalizarea obiectivelor de incluziune și sănătate, pentru a asigura că modernizarea orașului beneficiază în mod egal toate categoriile sociale, în special persoanele în etate și copiii în situații de risc.

Axa 4: Asigurarea unui mediu ecologic curat

Un succes a fost reprezentat de modernizarea sistemului de gestionare a deșeurilor prin elaborarea și implementarea politicilor locale de profil. Administrația a reușit să organizeze un serviciu de evacuare a deșeurilor mult mai eficient. În planul infrastructurii de salubritate, s-au construit și modernizat platforme dedicate, fiind instalate containere noi pentru sortarea deșeurilor solide, un pas esențial în educarea ecologică a cetățenilor. De asemenea, un proiect cu impact social imediat a fost construcția parțială a veceului public, o necesitate de lungă durată a comunității.

Extinderea și modernizarea zonelor verzi

În ceea ce privește estetica și funcționalitatea spațiilor verzi, s-a reușit o schimbare de paradigmă, trecându-se de la parcurile administrative clasice la conceptul de parcuri multifuncționale. Această reușită include modernizarea parcului central Mihai Eminescu, unde au fost instalate mobilier urban nou, felinare și un havuz, transformând zona într-un punct de atracție major. De asemenea, amenajarea parcului de pe strada Păcii este în plină desfășurare, vizând dotarea cu echipamente sportive și terenuri de joacă.

Provocări și direcții de dezvoltare

Singura barieră semnificativă identificată în documentul de progres rămâne implementarea sistemului de canalizare și epurare a apelor, proiect care nu a fost inițiat din cauza complexității financiare și a dependenței

de surse externe precum Fondul Ecologic Național. Totodată, conceptul ambițios de amenajare a celor „7 parcuri” a fost realizat doar parțial, parcuri precum cel al lui „Chizil” rămânând pe agenda de priorități pentru viitorul ciclu strategic

Axa 5 Consolidarea capacității instituționale a APL și dezvoltarea parteneriatelor

Pe baza analizei datelor din raportul de progres, această axă strategică a demonstrat o eficiență operațională remarcabilă, fiind segmentul care a asigurat suportul logistic și administrativ necesar întregii dezvoltări locale. Implementarea acțiunilor de consolidare instituțională a atins un grad de realizare de **90%**, reflectând o preocupare constantă pentru profesionalizarea echipei primăriei și pentru deschiderea către noi parteneriate naționale și internaționale.

Profesionalizarea resurselor umane și modernizarea condițiilor de lucru

Un pilon central al acestei direcții a fost formarea continuă a specialiștilor, realizată prin seminare și sesiuni de instruire planificate anual. Această investiție în capitalul uman a fost dublată de o îmbunătățire semnificativă a infrastructurii administrative, prin reparația birourilor și a sălii de ședințe, precum și prin dotarea cu echipamente și tehnică modernă. Digitalizarea serviciilor publice, deși este un proces complex aflat încă în desfășurare cu sprijinul programului „Comunitatea mea”, promite o transformare radicală a modului în care cetățenii interacționează cu autoritatea locală.

Transparență, comunicare și parteneriate strategice

Administrația a reușit să creeze un flux constant de informații către cetățeni, utilizând rețelele de socializare și elaborând rapoarte anuale de transparență, ceea ce a consolidat încrederea comunității în deciziile locale. Mai mult, deschiderea către exterior s-a concretizat prin dezvoltarea unor relații de parteneriat cu alte primării și prin crearea unei platforme de comunicare cu sectorul asociativ din orașul Ștefan Vodă. Aceste colaborări au permis un schimb de bune practici esențial pentru adaptarea soluțiilor moderne la nevoile specifice ale localității.

Reziliența în situații de urgență

O componentă vitală a acestei axe, testată intens în ultimii ani, a fost consolidarea capacității APL de a reacționa în situații de criză. Administrația a creat un punct de dirijare în cadrul primăriei și a elaborat protocoale anticriză clare. De la crearea rezervelor de materiale de primă necesitate până la organizarea campaniilor de colectare de fonduri pentru lichidarea consecințelor situațiilor excepționale, toate acțiunile au fost implementate integral, demonstrând o responsabilitate înaltă față de siguranța tuturor grupurilor vulnerabile, de la copii la oameni în etate.

Prin aceste măsuri, Axa 5 a reușit să transforme primăria dintr-o structură administrativă tradițională într-o instituție agilă, transparentă și pregătită să gestioneze provocările moderne. Această bază instituțională solidă este cea care va permite în noul ciclu strategic 2026-2030 abordarea proiectelor complexe de infrastructură care au rămas restante.

1.2 Implementare, guvernare și monitorizare

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă (2020–2025) a fost coordonată de Primăria orașului, sub îndrumarea directă a Primarului și cu suportul Consiliului Local, în baza unui model de guvernare orientat spre rezultate tehnice și eficiență bugetară. Deși structura administrativă a funcționat pe un model tradițional, echipa a demonstrat o capacitate excepțională de a mobiliza resurse din Fondul Rutier și

parteneriate externe (USAID prin programul Comunitatea Mea), reușind să finalizeze proiecte de infrastructură critică într-un ritm accelerat.

Monitorizarea progresului s-a realizat prin raportări periodice ale gradului de execuție, fapt ce a permis atingerea unui statut de „Realizat” pentru 100% din proiectele majore de iluminat public, amenajare a parcurilor și siguranță rutieră. Modelul de guvernare a fost unul participativ, succesul proiectului de modernizare a Parcului „Mihai Eminescu” fiind rezultatul direct al consultărilor cu cetățenii și al votului online.

Totuși, procesul de monitorizare a scos la iveală necesitatea trecerii de la un model de management bazat pe sarcini operative la unul de management strategic specializat. Pentru a susține complexitatea viitoarelor proiecte europene, se impune formalizarea unei Unități de Management al Proiectelor și Investițiilor (UMPI). Această evoluție a guvernării va asigura nu doar finalizarea lucrărilor fizice, ci și o monitorizare riguroasă a impactului economic și a sustenabilității pe termen lung a investițiilor.

Coordonare și responsabilități instituționale

Responsabilitatea principală pentru implementarea strategiei a revenit Primăriei orașului Ștefan Vodă, sub conducerea executivă a Primarului și cu suportul decizional al Consiliului Local. Implementarea a fost susținută de instituțiile publice subordonate și de Grupul de Lucru pentru Planificare Strategică, creat prin Dispoziția primarului nr. 10 din 28 ianuarie 2020. Partenerii-cheie care au facilitat atingerea indicatorilor de performanță au inclus:

- **Parteneri de dezvoltare externi (USAID / Programul „Comunitatea Mea”)** – care au oferit suportul financiar și metodologic crucial pentru proiecte de anvergură, precum modernizarea Parcului „Mihai Eminescu”; instituirea și deschiderea în carul Primăriei a Centrului de Informare și Servicii pentru Cetățeni (CISC).
- **Sectorul privat și Agenții Economici** – care au demonstrat o responsabilitate socială remarcabilă, contribuind direct la construcția iluminatului public (ex. Parcul I. Palancean);
- **Instituțiile naționale și Fondul Rutier** – care au asigurat fluxul financiar necesar pentru intervențiile majore în infrastructura rutieră și iluminatul stradal pe arterele principale;
- **Comunitatea și Grupurile Civice** – implicate activ prin procese de votare online și consultări publice pentru prioritizarea investițiilor.
- **Parteneriat dintre UN Women Moldova și CALM, cu suportul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare.** Lucrări de reparație a Sălii Festive a Casei de Cultură orașul Ștefan Vodă.
- **ACTION AGAINST HUNGER și INTESA SANPAOLO.** Protecția Mediului platforme de colectarea deșeurilor.
- **PNUD Moldova și SEEDIA (Polonia).** Proiectul de asistență Tehnică ”Migrațiune și Dezvoltare Locală” – instalarea Stației de autobuze inteligentă-smart.
- **HelpAge International Moldova.** Creșterea protecției, rezilienței și incluziunii sociale a refugiaților din Ucraina și a grupurilor vulnerabile din Republica Moldova prin consolidarea mecanismelor de prevenire și răspuns la violența bazată pe gen, precum și consolidarea sistemelor de protecție socială și sănătate.
- **Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ADR Sud.** Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil.
- **D.R.R.M. Guvernul României.** ”Promovarea valorilor culturale românești pentru a păstra identitatea națională”.
- **People in Need Moldova** și finanțat de **Agencia Cehă pentru Dezvoltare (CzechAid).** ”COMM.Unity Planning-Soluții complexe pentru serviciile sociale din republica Moldova”.

Cu toate acestea, analiza perioadei 2020-2025 evidențiază faptul că, deși rezultatele fizice sunt excelente, procesul a fost marcat de o suprasolicitare a personalului administrativ existent. Lipsa unei unități interne dedicate exclusiv managementului strategic și scrierii de proiecte (UMPI), precum și fragmentarea responsabilităților între specialiștii primăriei, au limitat potențialul de a accesa simultan mai multe surse de finanțare externă. Pentru ciclul 2026-2030, este imperativă instituirea unor fișe de responsabilități clare și crearea unei echipe de proiecte care să asigure continuitatea viziunii și calitatea tehnică a fiecărei intervenții urbane.

Guvernanță locală și participare publică

În ciuda complexității administrative a perioadei 2020-2025, guvernanța locală din orașul Ștefan Vodă a înregistrat progrese remarcabile, servind drept model de bune practici pentru regiune:

- **Aplicarea modelului participativ:** Un moment de referință l-a constituit procesul de selecție a proiectului prioritar prin Programul „Comunitatea Mea” (USAID), unde cetățenii au participat la sesiuni de votare online (prin platforma Microsoft Forms). Proiectul „Modernizarea și amenajarea Parcului Multifuncțional Mihai Eminescu” a fost desemnat câștigător în urma unui proces democratic și transparent;
- **Consolidarea transparenței decizionale:** Primăria a asigurat o rată înaltă de publicare a deciziilor Consiliului Orașenesc, iar Strategia de Dezvoltare Comunitară a fost rezultatul muncii unui Grup de Lucru extins (constituit prin Dispoziția nr. 10/2020), care a inclus reprezentanți ai diverse segmente sociale;
- **Prioritizarea investițiilor pe bază de nevoi:** S-a reușit o corelare directă între cerințele locuitorilor și alocările bugetare, succesul proiectelor de iluminat și parcări fiind răspunsul administrativ la solicitările comunitare identificate în fazele de planificare, în urma consultărilor în cadrul ședințelor extinse de prioritizare efectuate cu cetățenii.

Lipsa unor **instrumente digitale avansate**, cum ar fi o aplicație mobilă dedicată pentru feedback cetățenesc (așa cum este prevăzut în noua Strategie Raională 2025-2030) sau a unui portal local pentru monitorizarea în timp real a șantierelor, a limitat interactivitatea continuă. Această vulnerabilitate subliniază necesitatea ca, în următorul ciclu strategic, digitalizarea să nu fie doar un serviciu de afișare, ci un canal bidirecțional de comunicare, integrând sisteme de telegestiune și platforme de Smart Governance.

Mecanisme de monitorizare și evaluare

Monitorizarea Strategiei 2020-2025 s-a realizat pe segmental tineret, cu implicarea Consiliului local al tinerilor. Pentru celelalte obiective s-au prezentat raportări interne ale serviciilor Primăriei, axate pe execuția fizică a lucrărilor. Documentul de monitorizare analizat demonstrează utilizarea unor indicatori de performanță tehnici (ex: metri liniari de rețea iluminată, număr de corpuri LED, metri pătrați de parcare), fapt ce a permis o urmărire precisă a investițiilor de capital. Cu toate acestea, procesul a întâmpinat limitări în evaluarea impactului social pe termen lung și a eficienței economice.

- **Indicatori de performanță:** Deși au fost utilizați indicatori cantitativi (ex: 895 m iluminați pe str. Bugeacului), aceștia nu au fost întotdeauna integrați într-un cadru logic SMART care să măsoare sustenabilitatea sau satisfacția cetățeanului la intervale regulate;
- **Raportare:** Progresul a fost documentat în format narativ și tabelar pentru Consiliul Local, însă nu au fost utilizate tablouri de bord (dashboards) publice care să permită cetățenilor urmărirea progresului în timp real;
- **Evaluare:** Nu a existat un plan de evaluare externă intermediară sistematică, procesul fiind ghidat de exigențele tehnice ale partenerilor de dezvoltare (cum este Programul Comunitatea Mea).

Această carență a fost compensată parțial de rigoarea echipei administrative și de succesul procesului de votare pentru proiectul parcului „Mihai Eminescu”, care a servit drept mecanism de validare și monitorizare civică ad-hoc.

Recomandări pentru îmbunătățire

1. **Instituționalizarea Unității de Management al Proiectelor și Investițiilor (UMPI):** Crearea unei structuri dedicate în cadrul Primăriei Ștefan Vodă, cu atribuții specifice pe planificare strategică, monitorizare și, esențial, scriere de proiecte pentru fondurile europene;
2. **Crearea unui instrument digital „Ștefan Vodă Smart City”:** Dezvoltarea unei platforme online sau hărți interactive unde cetățenii să poată urmări stadiul fiecărui proiect de infrastructură și să ofere feedback instant;
3. **Evaluări anuale standardizate:** Introducerea unui sistem de raportare publică anuală, bazat pe indicatori de impact (ex: reducerea costurilor la energie, creșterea numărului de utilizatori ai spațiilor recreative);
4. **Rețeaua de Ambasadori Civici:** Stabilirea unor grupuri de monitorizare pe sectoare (Tineret, Mediu, Infrastructură) care să asigure legătura permanentă între beneficiari și executivul primăriei;
5. **Indicatori de performanță în fișele de post:** Integrarea responsabilităților de monitorizare strategică în regulamentele interne, asigurând că fiecare specialist este responsabil pentru un segment specific din strategia de dezvoltare a orașului.

1.3 Corelare cu Agenda 2030 / ODD

Această secțiune analizează modul în care Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă (2020-2025) a contribuit la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, transformând prioritățile locale în impact global.

Contribuții directe: Strategia a avut un impact tangibil și măsurabil asupra a cel puțin 7 dintre cele 17 ODD-uri, după cum urmează:

- **ODD 7 (Energie curată și accesibilă):** Prin extinderea rețelelor de iluminat public cu tehnologie LED pe străzi precum Bugeacului și Testemițianu, reducând consumul de energie și amprenta de carbon;
- **ODD 11 (Orașe și comunități durabile):** Prin modernizarea Parcului „Mihai Eminescu” și construcția parcurilor publice, asigurând spații verzi sigure, incluzive și accesibile, precum și o mobilitate urbană mai bine organizată;
- **ODD 3 (Sănătate și bunăstare):** Prin crearea zonelor de joacă securizate și a spațiilor de recreere care promovează un stil de viață sănătos pentru toate grupele de vârstă;
- **ODD 9 (Industrie, inovație și infrastructură):** Prin reabilitarea infrastructurii rutiere și a marcajelor, facilitând accesul către serviciile publice și obiectivele economice.

Lacune: Deși performanța tehnică a fost ridicată, domeniile precum **ODD 13 (Acțiune climatică)** — prin lipsa unor soluții de energie regenerabilă mai complexe (ex. panouri fotovoltaice pentru clădiri publice) — și **ODD 17 (Parteneriate pentru realizarea obiectivelor)** — la nivelul parteneriatelor internaționale directe pentru proiecte de specializare inteligentă — au rămas în fază incipientă. De asemenea, monitorizarea nu a utilizat indicatori specifici ODD, ceea ce a făcut impactul mai greu de raportat către partenerii de dezvoltare internaționali.

Recomandări:

1. **Localizarea formală a ODD-urilor:** Integrarea simbolurilor și indicatorilor ODD direct în structura noii Strategii 2026-2030, astfel încât fiecare linie de finanțare să fie atribuită unui obiectiv global;
2. **Acțiune Climatică și Smart Energy:** Alocarea de resurse pentru transformarea iluminatului public în sisteme de telegestiune și integrarea soluțiilor verzi în infrastructura publică;
3. **Parteneriate de tip Smart City:** Dezvoltarea de parteneriate cu orașe înfrățite din Uniunea Europeană pentru transfer de expertiză tehnologică și accesarea fondurilor de mediu.

Această aliniere va permite orașului Ștefan Vodă să nu fie doar o localitate bine administrată, ci un partener relevant în efortul global de sustenabilitate, facilitând atragerea de noi finanțări europene.

1.4 Drepturile omului

Această secțiune explorează modul în care principiile drepturilor omului și ale incluziunii au fost integrate în implementarea Strategiei orașului Ștefan Vodă (2020–2025), asigurând un spațiu urban accesibil și sigur pentru toți cetățenii.

Incluziune socială: Strategia a priorizat nevoile grupurilor vulnerabile prin investiții concrete în infrastructură. Modernizarea Parcului „Mihai Eminescu” prin instalarea echipamentelor de joacă sigure și reabilitarea zonelor de odihnă a vizat în mod direct dreptul copiilor la joacă și recreere într-un mediu protejat. De asemenea, construcția parcării pe strada Testemițianu și amenajarea trotuarelor în proximitatea Bisericii „Sfânta Treime” au îmbunătățit accesibilitatea pentru persoanele în etate și cele cu mobilitate redusă, facilitând participarea acestora la viața comunitară și spirituală.

Echitate de gen: Deși investițiile în iluminatul public (ex. str. Bugeacului, str. Testemițianu) au crescut semnificativ gradul de siguranță perceput de femei și copii în timpul deplasărilor nocturne, a lipsit un mecanism formal de **bugetare sensibilă la gen**. Absența unor indicatori de impact care să măsoare diferențiat modul în care serviciile publice deservesc nevoile specifice ale femeilor și bărbaților a limitat o evaluare profundă a echității în distribuția resurselor.

Recomandări:

1. **Design Universal în infrastructură:** Integrarea obligatorie a standardelor de accesibilitate (rampe, pavaj tactil, semnalizare sonoră) în toate proiectele noi de reabilitare a drumurilor și instituțiilor publice pentru a nu lăsa pe nimeni în urmă;
2. **Bugetare sensibilă la gen:** Dezvoltarea unor instrumente de planificare financiară care să evalueze impactul investițiilor asupra echității de gen, asigurând resurse dedicate pentru siguranța și abilitarea economică a femeilor;
3. **Monitorizare participativă incluzivă:** Crearea unor grupuri de consultare formate din persoane cu dizabilități și seniori, care să evalueze proiectele în faza de recepție, garantând că standardele de drepturile omului sunt respectate în practică, nu doar pe hârtie.

Această abordare va transforma orașul Ștefan Vodă într-o comunitate care nu doar construiește infrastructură, ci cultivă demnitatea și egalitatea de șanse pentru fiecare locuitor, aliniindu-se astfel valorilor fundamentale ale Uniunii Europene. la marile priorități de aderare la Uniunea Europeană și la obiectivele regionale de sud.

1.5 Aliniere cu alte strategii relevante

Această secțiune examinează gradul de convergență între Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă (2020–2025) și documentele de politici publice de nivel național și regional, element esențial pentru asigurarea eligibilității în cadrul apelurilor de finanțare.

Sinergii: Strategia orașului a demonstrat o aliniere remarcabilă cu următoarele cadre de referință:

- **Strategia Moldova Europeană 2030:** Orientarea masivă către infrastructura rezilientă (drumuri, iluminat LED) și bunăstarea cetățeanului prin regenerare urbană (Parcul „Mihai Eminescu”) răspunde direct pilonilor naționali de creștere a calității vieții și coeziune socială;
- **Planul Național de Dezvoltare 2025–2027:** Obiectivul de digitalizare a serviciilor publice (aplicația mobilă pentru Ghișeul Unic) și promovarea dezvoltării durabile locale sunt în deplină sintonie cu prioritățile guvernamentale actuale;
- **Strategia de Dezvoltare Regională Sud (2022–2028):** Intervențiile în infrastructura rutieră și spațiile publice din Ștefan Vodă consolidează rolul orașului de pol regional, facilitând conexiunile și serviciile pentru localitățile învecinate;
- **Convenția Primarilor pentru Climă și Energie:** Deși la nivel incipient, investițiile în iluminatul LED și planurile pentru eficiență energetică susțin angajamentele Republicii Moldova privind reducerea emisiilor și utilizarea energiei curate;
- **Programul „Comunitatea Mea” (USAID):** Metodologia de planificare participativă utilizată a asigurat o aliniere perfectă cu standardele internaționale de bună guvernare și democrație locală.

Conflicte și Discrepanțe: Deși sinergia generală este ridicată, au fost identificate anumite decalaje care au limitat accesarea unor fonduri suplimentare:

- **Infrastructura „pasivă” vs. „activă”:** Unele inițiative locale de reparații curente nu s-au regăsit întotdeauna în axele prioritare ale fondurilor naționale care migrează rapid spre criteriile de sustenabilitate verde și digitalizare avansată;
- **Proiecte de mediu izolate:** Lipsa unei corelări stricte cu Strategia Națională de Mediu în privința managementului integrat al deșeurilor biodegradabile a făcut ca proiecte precum cel din parcul „Chizil” să rămână subfinanțate;
- **Specializarea economică:** Absența unui capitol dedicat specializării inteligente în vechea strategie a îngreunat atragerea unor investiții străine directe care caută clustere economice bine definite la nivel regional.

Recomandări:

1. **Crearea unui Mecanism de Coordonare Strategică:** Instituirea Unității de Management al Proiectelor (UMPI) va asigura monitorizarea permanentă a apelurilor naționale și europene, adaptând proiectele locale la criteriile de eligibilitate în continuă schimbare;
2. **Sincronizarea cu Agenda UE:** Integrarea formală a principiilor „Green Deal” și „Digital Compass” în noua strategie 2026-2030 pentru a maximiza sinergiile cu fondurile de preaderare;
3. **Parteneriate Inter-municipale și regional:** Dezvoltarea unor proiecte comune cu raioanele limitrofe pentru a accesa finanțări pe axe de dezvoltare regională care necesită un impact la scară mai mare decât limitele administrative ale orașului.

Această aliniere strategică va transforma orașul Ștefan Vodă dintr-un actor local într-un nod vital al parcursului european al Republicii Moldova, asigurând fluxul de resurse necesar pentru transformarea „Smart”.

1.6 Recomandări strategice post-2025

Această secțiune oferă liniile directoare pentru fundamentarea noii Strategii de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă, asigurând tranziția de la reabilitarea infrastructurii la un model de dezvoltare bazat pe valoare adăugată și tehnologie.

Redefinirea pilonilor strategici: Pentru noul ciclu, este esențială concentrarea pe impact și sustenabilitate. Pilonii nu trebuie să mai fie organizați doar pe categorii de obiecte (drumuri, becuri), ci pe rezultate ecosistemice: „Oraș Rezilient și Verde”, „Ecosistem Economic și Inovație” și „Guvernanță Digitală Participativă”. Această abordare va facilita atragerea fondurilor europene de preaderare, care sunt condiționate de un impact sistemic clar.

Indicatori SMART: Se recomandă instituirea unui cadru digital de monitorizare care să utilizeze indicatori SMART (Specifici, Măsurabili, Abordabili, Relevanți și Încadrați în Timp). În loc de „extinderea iluminatului”, vom măsura „reducerea cheltuielilor cu energia electrică cu 25%” sau „atingerea unui grad de satisfacție a cetățenilor de 90% privind siguranța nocturnă”.

Stimularea economiei locale: După consolidarea infrastructurii de bază, următoarea etapă trebuie să vizeze creșterea veniturilor locale, în conformitate cu un Plan de Dezvoltare Economică, prin mecanisme de parteneriat public-privat (PPP) și atragerea de investiții străine. Instituționalizarea Unității de Management al Proiectelor și Investițiilor (UMPI) va servi drept punte între primărie și mediul de afaceri, oferind asistență tehnică pentru scrierea de proiecte comune și promovarea brandului investițional al orașului.

Bugetare participativă și implicare civică: Menținerea și extinderea practicii bugetării participative, introduse cu succes prin Programul „Comunitatea Mea”, este vitală. Recomandăm digitalizarea completă a acestui proces printr-o platformă locală unde cetățenii pot nu doar să voteze, ci să și propună proiecte în timp real, asigurând o alocare a resurselor care reflectă fidel prioritățile micro-comunităților din diversele cartiere ale orașului.

Integrarea ODD-urilor: Integrarea formală a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în procesul decizional local nu trebuie să rămână doar o mențiune teoretică. Fiecare proiect aprobat de Consiliul Local ar trebui să includă o analiză a modului în care contribuie la Agenda 2030, facilitând astfel raportarea către donatorii internaționali și consolidând profilul de „Oraș Sustenabil” al orașului Ștefan Vodă.

Aceste recomandări vor permite orașului să capitalizeze succesul execuției de 100%, transformând rigoarea administrativă într-un catalizator pentru o transformare teritorială profundă și o profesionalizare instituțională de tip european.

Pentru a menține coerența cu parcursul nostru analitic și a asigura o tranziție logică de la realizările monitorizate (iluminat LED, parcuri, infrastructură rutieră) către viziunea de „Smart City”, secțiunea pilonilor reformați este concepută să maximizeze șansele orașului Ștefan Vodă de a accesa fonduri europene de preaderare, fiind aliniată la terminologia actuală a Uniunii Europene.

Pilonii reformați 2026–2030

În baza evaluării performanței administrative din perioada 2020–2025 și a necesității de a trece de la o dezvoltare bazată pe reparații la una bazată pe inovație, care să fie în sintonie cu conceptul Smart, se propun următorii piloni reformați pentru noua Strategie de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă:

1. Administrație Inteligentă și Management Organizațional de Calitate Evoluția instituțională va fi marcată de trecerea spre un management orientat spre calitate, bazat pe procese transparente și standarde de audit intern riguroase. Bazându-ne pe succesul deja înregistrat în digitalizarea serviciilor (OS 5.2.3), obiectivul este eliminarea completă a barierelor birocratice prin implementarea unor fluxuri de lucru automatizate care să asigure legalitatea și obiectivitatea fiecărei decizii administrative.

2. Infrastructură Critică și Mobilitate Urbană Integrată Dacă în perioada 2020-2025 accentul a fost pus pe iluminat și trotuare, perioada următoare va prioritiza finalizarea sistemelor de canalizare și epurare a apelor, proiecte ce rămân vitale pentru un mediu ecologic curat. Inspirat de conceptul Smart City, infrastructura va fi modernizată prin tehnologii avansate care să permită monitorizarea în timp real a utilităților, transformând restanțele actuale în puncte forte ale rezilienței urbane.

3. Economie Competitivă și Valorificare Durabilă Obiectivul este transformarea orașului într-un pol de atracție regional. Administrația va susține inițiativele antreprenoriale prin oferirea unor servicii publice de standard european, echilibrând dezvoltarea economică cu protecția mediului și promovând produsele autohtone la prețuri eficiente.

4. Regenerare Urbană și „Eco-Inovație” Succesul de 90% obținut în extinderea zonelor verzi va fi consolidat prin finalizarea conceptului celor „7 parcuri”, incluzând zonele limitrofe precum parcul „Chizil”. Se va trece de la estetica urbană la parcuri multifuncționale inteligente, unde biodiversitatea este protejată prin soluții de management modern al spațiilor verzi și al deșeurilor, asigurând o comunitate dinamică și un oraș cu adevărat verde.

5. Reziliență Socială și Siguranță Comunitară Bunăstarea trebuie resimțită de toți locuitorii, de la copii la persoane în etate. Noua strategie va integra punctele de dirijare deja create (OS 5.5.1) într-o rețea de siguranță socială activă, capabilă să răspundă prompt în situații de urgență și să asigure incluziunea tuturor grupurilor vulnerabile prin servicii de asistență socială și sport modernizate.

Scenarii și indicatori SMART

Scenarii de dezvoltare:

- 1. Scenariul Optimist (Smart Transformation):** Presupune instituirea imediată a Unității de Management al Proiectelor (UMPI) și atragerea unor finanțări masive din fondurile de preaderare UE. În acest scenariu, Ștefan Vodă devine primul oraș din regiune cu telegestiune integrală și servicii publice 100% digitalizate până în 2028.
- 2. Scenariul Realist (Sustainable Growth):** Se bazează pe menținerea ritmului actual de investiții din Fondul Rutier și bugetul local, completat de proiecte transfrontaliere și naționale. Accentul cade pe finalizarea proiectelor de mediu (ex. Parcul „Chizil”) și modernizarea graduală a infrastructurii economice.
- 3. Scenariul Pesimist (Stagnation Risk):** Apare în condițiile unei fluctuații a personalului calificat și a unei capacități scăzute de a scrie proiecte europene. Dezvoltarea ar rămâne limitată la lucrări de mentenanță și reparații curente, fără un impact tehnologic real.

Indicatori SMART (Exemple pe piloni):

- **Pilonul 1 (Infrastructură):** Modernizarea a 100% din punctele de iluminat public prin sisteme de control de la distanță (telegestiune) până la finele anului 2027.
- **Pilonul 2 (Economie):** Creșterea cu 15% a veniturilor proprii ale primăriei prin parteneriate public-private și atragerea a cel puțin 3 investitori noi în sectorul serviciilor până în 2030.
- **Pilonul 4 (Mediu):** Reducerea emisiilor de CO₂ cu 20% prin implementarea soluțiilor de energie fotovoltaică pe toate clădirile publice municipale până în 2029.

Concluzii

Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2020–2025 a reprezentat un efort administrativ remarcabil, reușind să atingă o rată de implementare a proiectelor de infrastructură de peste 90%. Această performanță transformă orașul într-o platformă solidă pentru investiții de anvergură europeană. Cu toate că progresele în modernizarea parcurilor, iluminatului public și siguranței rutiere sunt evidente și apreciate de comunitate, raportul evidențiază necesitatea unei tranziții rapide către o guvernare mai tehnică și digitalizată.

Pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă și a valorifica statutul de pol regional în perioada post-2025, este esențială o recalibrare strategică profundă. Aceasta trebuie să includă consolidarea capacității instituționale prin UMPI, utilizarea riguroasă a indicatorilor de impact SMART, stimularea activă a economiei prin atragerea investițiilor străine și integrarea formală a ODD-urilor în toate deciziile administrative.

Doar printr-o abordare integrată, care să îmbine disciplina execuției fizice cu inovația tehnologică, orașul Ștefan Vodă poate trece de la statutul de localitate bine administrată la cel de model național de Smart City, oferind locuitorilor săi o calitate a vieții la standarde europene.

2. INTRODUCERE

Într-un context marcat de transformări profunde și de accelerarea parcursului european al Republicii Moldova, orașul Ștefan Vodă și-a asumat o viziune strategică ambițioasă, orientată spre modernizare urbană, eficiență energetică și coeziune comunitară. Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) pentru perioada 2020–2025 reprezintă fundamentul unei administrații care aspiră să transforme orașul într-un model regional de „Smart City”, bazat pe planificare participativă și standarde ridicate de viață.

Documentul strategic a fost elaborat printr-un proces consultativ riguros, materializat prin constituirea unui Grup de Lucru extins (prin Dispoziția Primarului nr. 10 din 2020), care a reunit funcționari publici, consilieri locali, antreprenori și reprezentanți ai societății civile. Cele trei obiective strategice majore, traduse în acțiuni concrete ce vizează infrastructura publică, iluminatul inteligent și regenerarea spațiilor verzi, reflectă o abordare integrată și adaptabilă, menită să răspundă atât necesităților imediate de infrastructură, cât și aspirațiilor de dezvoltare sustenabilă pe termen lung.

Strategia orașului Ștefan Vodă este strâns aliniată cu marile cadre de referință naționale și internaționale, incluzând Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Strategia „Moldova Europeană 2030” și Planul Național de Dezvoltare. Un rol catalizator în acest proces l-a avut parteneriatul strategic cu programul USAID „Comunitatea Mea”, care a oferit suportul metodologic și financiar necesar pentru implementarea unor proiecte emblematice, precum modernizarea Parcului Multifuncțional „Mihai Eminescu”.

Implementarea acestui document de planificare a fost influențată de o serie de factori externi și interni — de la volatilitatea prețurilor la resursele energetice, până la necesitatea adaptării rapide la noile standarde de digitalizare. Cu toate acestea, rata de succes de aproape 100% în realizarea proiectelor de infrastructură raportate demonstrează capacitatea remarcabilă a administrației locale de a mobiliza resurse financiare (din bugetul local și Fondul Rutier) și de a menține un dialog deschis cu cetățenii, consolidând astfel încrederea publică în actul de guvernare locală.

Prezentul raport de evaluare analizează minuțios gradul de realizare a acțiunilor planificate, eficiența utilizării resurselor și impactul generat asupra siguranței și confortului urban. Documentul nu reprezintă doar o retrospectivă a succeselor obținute, ci constituie argumentul tehnic și politic pentru lansarea noului ciclu

strategic 2026–2030, fundamentând poziția orașului Ștefan Vodă ca promotor al inovației administrative și al dezvoltării urbane durabile.

3. OBIECTIVELE EVALUĂRII

Această secțiune definește scopul central și rezultatele scontate ale procesului de evaluare a Strategiei de Dezvoltare Comunitară (SDC) a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2020–2025. Obiectivul fundamental este de a oferi o radiografie obiectivă a parcursului de modernizare a orașului, servind drept punte către noua viziune 2026–2030.

Obiectivele principale ale prezentei evaluări includ:

1. **Identificarea progreselor realizate:** Analiza riguroasă a indicatorilor de performanță tehnici (metri liniari de rețea, unități instalate, suprafețe amenajate) pentru a evalua impactul imediat al investițiilor asupra confortului urban.
2. **Evaluarea alinierii strategice:** Determinarea gradului de convergență între acțiunile locale și documentele de politici publice de rang superior, precum Strategia Națională „Moldova Europeană 2030”, Agenda 2030 a ONU și Strategia de Dezvoltare Regională Sud.
3. **Analiza eficienței financiare:** Evaluarea modului în care bugetul local, resursele din Fondul Rutier și suportul extern (USAID/Comunitatea Mea) au fost mobilizate și executate, evidențiind rata de absorbție a fondurilor pentru fiecare proiect major.
4. **Măsurarea stadiului de implementare a țințelor:** Verificarea realizării obiectivelor specifice în cadrul celor trei direcții strategice, cu un accent deosebit pe proiectele de iluminat public, infrastructură rutieră și revitalizarea spațiilor verzi (ex. Parcul „Mihai Eminescu”).
5. **Identificarea barierelor și a factorilor limitativi:** Detectarea obstacolelor care au frânat implementarea anumitor proiecte (cum este cazul parcului „Chizil”), fie că acestea au fost de natură financiară, tehnică sau generate de contextul regional volatil.
6. **Evaluarea mecanismului de guvernare:** Analiza modului de coordonare internă a procesului strategic și a eficienței dialogului dintre Primărie, Consiliul Local și cetățeni, pentru a identifica nevoia de profesionalizare prin unitatea UMPI.
7. **Determinarea provocărilor întâmpinate:** Evidențierea barierelor logistice și administrative care au limitat succesul anumitor inițiative, oferind o bază pentru corecții sistemice.
8. **Formularea lecțiilor învățate:** Extragerea concluziilor esențiale din succesele și eșecurile etapei 2020–2025, transformând experiența acumulată într-un avantaj competitiv pentru viitoarele proiecte europene.
9. **Elaborarea recomandărilor post-2025:** Propunerea unor direcții strategice fundamentate pe date, care să ghideze transformarea orașului Ștefan Vodă într-un „Smart City” rezilient și incluziv.

Această evaluare constituie fundamentul tehnic necesar pentru a asigura continuitatea dezvoltării, garantând că fiecare leu investit în orașul Ștefan Vodă contribuie la o viziune pe termen lung, coerentă și sustenabilă.

3.1. Extinderea obiectivelor

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Comunitară a orașului Ștefan Vodă 2020–2025 relevă patru dimensiuni critice care au influențat eficiența, sustenabilitatea și capacitatea de transformare a modelului urban adoptat. Aceste dimensiuni sunt esențiale pentru a înțelege cum investițiile fizice se traduc în valoare pentru cetățeni:

Relevanța față de nevoile comunității Strategia a demonstrat o capacitate reală de a răspunde priorităților locuitorilor, în special prin inițiative care au vizat siguranța și calitatea spațiului trăit:

- **Siguranță și confort:** Extinderea iluminatului public pe străzi periferice (Bugeacului, Testemițianu) a răspuns direct nevoii de securitate nocturnă;
- **Incluziune prin acord:** Modernizarea Parcului „Mihai Eminescu” a creat un hub social accesibil tuturor categoriilor de vârstă;
- **Mobilitate organizată:** Construcția parcarii pe str. Testemițianu a soluționat blocajele din zona instituțiilor de interes public. Totuși, datele indică necesitatea unei personalizări mai accentuate a intervențiilor în cartierele de la periferie, unde cererea pentru infrastructură de bază rămâne ridicată.

Eficiența mecanismelor de implementare Implementarea a fost marcată de un amestec de succes operațional și provocări structurale:

- **Coordonare strategică:** Parteneriatul cu programul „Comunitatea Mea” a funcționat ca un motor de bune practici, oferind un model de management de proiect care ar trebui replicat la nivelul întregii primării;
- **Eficiență bugetară:** Utilizarea resurselor din Fondul Rutier și bugetul local a fost chirurgicală (realizări de 100% pe segmentele iluminate), demonstrând o bună gestiune a costurilor;
- **Capacitate administrativă:** Deși execuția tehnică a fost impecabilă, structura rămâne vulnerabilă din cauza lipsei unei unități dedicate (UMPI) care să asigure scrierea continuă de proiecte europene.

Participarea comunității Nivelul de implicare a cetățenilor a înregistrat un progres istoric pentru oraș:

- **Democrație digitală:** Succesul procesului de votare online pentru proiectul parcului a demonstrat că cetățenii sunt gata să se implice dacă instrumentele sunt accesibile;
- **Percepția investițiilor:** Proiectele estetice și de acord au generat cel mai mare sprijin comunitar, fiind vizibile și de impact imediat;
- **Bariere de comunicare:** Procesele de planificare bugetară mai tehnice sunt încă percepute ca fiind distante, fiind necesară o „traducere” a limbajului administrativ pe înțelesul publicului larg.

Monitorizarea și evaluarea progreselor Procesul de monitorizare a fost riguros din punct de vedere tehnic, dar fragmentat strategic:

- **Monitorizarea fizică:** Execuția a fost urmărită pas cu pas (ex. raportarea exactă a celor 895 m iluminări pe str. Bugeacului);
- **Analiza de impact:** A lipsit un cadru unitar de indicatori SMART care să măsoare, de exemplu, reducerea criminalității în zonele iluminate sau creșterea fluxului de vizitatori în spațiile verzi;
- **Transparența în timp real:** Deși rezultatele sunt publice, lipsa unei hărți digitale interactive a proiectelor a limitat posibilitatea cetățenilor de a urmări progresul șantierelor în regim „live”.

Această evaluare extinsă confirmă faptul că orașul Ștefan Vodă deține disciplina necesară pentru execuție, dar trebuie să investească în sisteme de monitorizare digitală și digitalizare participativă pentru a atinge standardele unui oraș cu adevărat inteligent.

4. METODOLOGIA ȘI INSTRUMENTELE DE EVALUARE

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Comunitară (SDC) a orașului Ștefan Vodă 2020–2025 a fost realizată în baza principiilor transparenței, eficienței tehnice și orientării către rezultate palpabile. Scopul a fost oferirea unei imagini fidele asupra stadiului de implementare a angajamentelor care au transformat infrastructura

urbană. Procesul a urmat o abordare mixtă, punând accent pe corelarea datelor de execuție din teren cu obiectivele strategice asumate inițial.

Metodologia adoptată include:

1. **Analiza cantitativă a indicatorilor tehnici:** Evaluarea bazată pe măsurători exacte ale rețelelor de iluminat, suprafețelor asfaltate și dotărilor parcurilor, oferind o bază factuală incontestabilă.
2. **Observația directă și auditul vizual:** Documentarea la fața locului a funcționalității havuzului, a complexelor de joacă și a parcurilor construite.
3. **Triangularea surselor de date:** Combinarea rapoartelor compartimentelor funcționale ale Primăriei cu datele de monitorizare furnizate de partenerii externi (ex. Programul Comunitatea Mea).
4. **Analiza comparativă bugetară:** Verificarea eficienței utilizării fondurilor din bugetul local în raport cu resursele atrase din Fondul Rutier și granturi externe.

4.1. Instrumentele utilizate

- **Grile de evaluare a performanței:** Analiza fiecărei acțiuni pe baza a patru stadii de execuție (realizat, în proces, parțial realizat, nerealizat).
- **Chestionar de autoevaluare administrativă:** Transmis specialiștilor din cadrul Primăriei pentru a identifica barierele logistice întâmpinate în procesul de achiziție și implementare.
- **Fișe sintetice pe piloni strategici:** Utilizate pentru a grupa constatările și a evidenția progresul per direcție tematică (Infrastructură, Economie, Social).
- **Instrumente vizuale de performanță:** Utilizarea calificativelor bazate pe ratele de execuție:
 - **Nivel înalt:** 80–100% (ex. Pilonul Infrastructură și Iluminat LED);
 - **Nivel mediu:** 30–79% (ex. Pilonul Digitalizare avansată);
 - **Nivel scăzut:** sub 30%.

4.2. Procesul de evaluare

Evaluarea a fost structurată în etape logice:

1. **Planificarea:** Stabilirea listei de proiecte prioritare și a indicatorilor de succes.
2. **Colectarea datelor:** Centralizarea rapoartelor de progres tehnic și a datelor de audit financiar.
3. **Analiza și interpretarea:** Procesarea datelor pentru a evidenția rata de succes (75%) și identificarea proiectelor stagnante (ex. iluminatul în parcul „Chizil”).
4. **Validarea și sinteza:** Formularea concluziilor care vor fundamenta viziunea „Ștefan Vodă Smart City 2026–2030”.

4.3. Constatările principale ale evaluării

1. **Gradul general de implementare-Sustenabil și evolutiv:** La nivel agregat, Strategia de Dezvoltare Comunitară a înregistrat un grad de realizare de aproximativ **75%**. Această performanță reflectă o administrație eficientă în execuția proiectelor de vizibilitate, dar care s-a confruntat cu bariere financiare și tehnice în finalizarea investițiilor de anvergură. Succesul este dominat de sectoarele infrastructurii de iluminat public, modernizării instituțiilor culturale și a spațiilor de agrement centrale, unde rata de succes depășește adesea pragul de 90%. Totuși, media generală este echilibrată de restanțele identificate în infrastructura critică de drumuri periferice, sistemele de canalizare și serviciile sociale complexe, proiecte care necesită un management mai riguros în noul ciclu strategic.

În plus, capacitatea de adaptare a fost demonstrată prin implementarea a 11 inițiative majore în afara planului inițial, care au răspuns direct nevoilor imediate ale cetățenilor, precum deschiderea centrelor

pentru tineret și servicii publice. Această abordare indică un dinamism administrativ care compensează parțial obiectivele rămase nerealizate din planul de bază.

2. **Coerență strategică și viziune:** Strategia are o structură logică ce a permis monitorizarea facilă. Majoritatea acțiunilor sunt formulate SMART, deși se recomandă ca în viitor să se pună accent mai mare pe indicatorii de impact social (ex. creșterea sentimentului de siguranță al femeilor și seniorilor în zonele iluminate). Totuși, analiza procesului de implementare sugerează că, pentru viitorul ciclu strategic, este necesară o evoluție de la indicatorii de proces către indicatori de impact social profund. De exemplu, deși succesul în modernizarea iluminatului public pe străzi precum Bugeacului sau Testemițianu este cuantificabil prin numărul de corpuri de iluminat, raportarea ar trebui să includă și date calitative, precum creșterea sentimentului de siguranță al femeilor, seniorilor și copiilor în aceste zone pe timp de noapte. De asemenea, coerența strategică ar putea fi consolidată prin corelarea mai strânsă a investițiilor "vizibile" (havuzuri, parcuri centrale) cu cele "critice" (sisteme de canalizare, stații de epurare), pentru a asigura un progres echilibrat al tuturor dimensiunilor de dezvoltare urbană. Această abordare va permite nu doar o bifare tehnică a activităților, ci o evaluare reală a modului în care strategia transformă viața de zi cu zi a fiecărui cetățean.
3. **Eficiență administrativă și mobilizare:** Primăria Ștefan Vodă a demonstrat o capacitate înaltă de atragere a partenerilor internaționali (USAID) și de utilizare judicioasă a resurselor naționale (Fondul Rutier). Există dovezi clare privind activitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică, deși este necesară formalizarea unității UMPI.
4. **Participare comunitară de referință:** Orașul a setat un standard național prin utilizarea votului online pentru prioritizarea investițiilor. Această practică de bugetare participativă a consolidat încrederea cetățenilor în procesul decizional.
5. **Incluziune socială prin infrastructură:** Investițiile în parcuri incluzive și iluminat public sigur demonstrează un angajament față de grupurile vulnerabile. Totuși, extinderea standardelor de „Design Universal” (accesibilitate totală) trebuie să devină o regulă pentru toate trotuarele noi.
6. **Contribuția la obiectivele globale:** Strategia este strâns aliniată cu ODD 7, 11 și 3. Fiecare kilometru de rețea LED instalat și fiecare metru pătrat de parc modernizat reprezintă o contribuție directă la Agenda 2030 și la aspirațiile europene ale localității.
7. **Lecții învățate:** Cele mai de succes acțiuni au fost cele care au împletit resursele locale cu expertiza externă și implicarea directă a cetățenilor (ex. Parcul „Mihai Eminescu”). Acest model de succes trebuie scalat în noul ciclu strategic pentru a include soluții de tehnologie avansată și digitalizare.

5. CORELAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE COMUNITARĂ A ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ CU AGENDA 2030

Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a orașului Ștefan Vodă pentru perioada 2020–2025 depășește sfera unor simple investiții locale, fiind o oglindă a obiectivelor globale de sustenabilitate. Prin pilonii săi strategici, orașul a demonstrat că modernizarea infrastructurii și guvernarea transparentă sunt pârgii esențiale pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) la nivel local.

5.1. ODD 3: Sănătate și bunăstare

Investițiile în spațiile de agrement, precum modernizarea Parcului Multifuncțional „Mihai Eminescu” și instalarea complexelor de joacă sigure, se aliniază direct cu ODD 3. Aceste acțiuni promovează un stil de viață activ și reduc riscurile asociate sedentarismului, oferind în același timp un mediu sănătos pentru recreere și interacțiune socială, cu un impact direct asupra stării de bine a familiilor din oraș.

5.2. ODD 6: Apă curată și canalizare

Asigurarea accesului la servicii de bază reprezintă o prioritate strategică. Deși progresul a fost moderat, eforturile de mentenanță și planificare a rețelelor de utilități reflectă angajamentul pentru ODD 6. Această direcție este vitală pentru asigurarea condițiilor de igienă și sănătate publică, fiind un pilon de bază pentru orice dezvoltare urbană ulterioară.

5.3. ODD 7: Energie accesibilă și curată

Orașul Ștefan Vodă a înregistrat un succes notabil în direcția ODD 7 prin modernizarea masivă a iluminatului public cu tehnologie LED (str. Bugeacului, str. Testemițianu și segmentul Cetatea Albă). Această măsură nu doar că a crescut eficiența energetică a orașului, reducând consumul de resurse, dar a și setat standardul pentru viitoarele proiecte de telegestiune și energie verde.

Getty Images

5.4. ODD 9: Industrie, inovație și infrastructură

Modernizarea infrastructurii rutiere, amenajarea parcărilor publice (ex. str. Testemițianu) și securizarea zonelor pietonale prin marcaje rutiere executate integral (100%) contribuie la ODD 9. Aceste investiții creează o structură rezilientă care facilitează comerțul local și accesul investitorilor către platformele industriale ale orașului.

5.5. ODD 11: Comunități și orașe durabile

Acesta este obiectivul unde Ștefan Vodă a demonstrat cel mai mare impact. Prin regenerarea urbană, managementul spațiilor verzi și iluminarea parcurilor (I. Palancean și M. Eminescu), orașul a devenit mai incluziv și mai sigur. Proiectele realizate asigură un mediu urban durabil, capabil să facă față presiunilor demografice și să ofere spații sigure pentru toți locuitorii săi.

5.6. ODD 16: Pace, justiție și instituții puternice

Transparența administrativă și digitalizarea participativă (votul online pentru proiectele prioritare) sunt contribuții directe la ODD 16. Prin implicarea cetățenilor în procesul decizional și publicarea transparentă a utilizării resurselor (Fondul Rutier, Bugetul Local), Primăria a consolidat încrederea în instituții și a promovat o guvernare locală responsabilă.

5.7. ODD 17: Parteneriate pentru obiective

Succesul implementării SDC a depins de sinergia dintre autorități, donatori externi (USAID / Comunitatea Mea) și sectorul privat. Cofinanțarea iluminatului public de către agenții economici locali și expertiza metodologică internațională reflectă esența ODD 17: colaborarea pentru atingerea unor rezultate care depășesc capacitatea unui singur actor.

Concluzie analitică

Alinierea orașului Ștefan Vodă la Agenda 2030 transformă localitatea dintr-un centru administrativ raional într-un nod de bune practici la nivel regional. Progresul tehnologic înregistrat în infrastructură și deschiderea către democrația digitală demonstrează că prioritățile globale pot fi traduse cu succes în beneficii locale concrete. În noul ciclu strategic 2026–2030, integrarea formală a indicatorilor ODD în procesul de bugetare va asigura o vizibilitate și mai mare a orașului pe harta sustenabilității europene, facilitând accesul la fondurile de mediu și reziliență.

6. Nivelul de integrare a drepturilor omului și a egalității de gen în SDSE Ștefan Vodă

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică (SDSE) Ștefan Vodă pentru perioada 2019–2025 reflectă un efort conștient de a integra principiile drepturilor omului și egalității de gen în politicile și programele locale. Analiza documentului evidențiază atât realizări semnificative, cât și zone cu potențial de îmbunătățire.

6.1. Integrarea drepturilor omului: Accesibilitate și Participare

Unul dintre punctele forte ale strategiei este modul în care persoanele cu dizabilități și grupurile vulnerabile au fost incluse în viziunea de dezvoltare a infrastructurii. În cadrul **Obiectivului Strategic 1**, proiectele de modernizare a trotuarelor și amenajarea parcurilor publice au integrat standarde de accesibilitate, asigurând un mediu urban mai prietenos. Totodată, reabilitarea instituțiilor publice, precum Casa de Cultură sau Biblioteca (unde s-a înregistrat un succes de 100%), a inclus adaptări care permit participarea tuturor cetățenilor la viața culturală a orașului.

În ceea ce privește dreptul la participare civică, **Obiectivul Strategic 5 (Guvernanță)** a marcat un salt calitativ, atingând pragul de implementare de 90%. Prin crearea Centrului de Informare și Servicii pentru Cetățeni (CISC) și digitalizarea proceselor administrative, primăria a redus barierele de acces la informație. Totuși, expertiza noastră indică faptul că, deși cadrul instituțional pentru consultări publice este solid, rămâne o provocare atragerea activă a grupurilor marginalizate în procesul decizional, pentru a asigura o reprezentativitate deplină.

6.2. Egalitatea de gen: Dincolo de reprezentare numerică

Egalitatea de gen a fost abordată pragmatic, în special prin prisma **Obiectivului Strategic 2 (Dezvoltare Economică)**. Sprijinirea spiritului antreprenorial a inclus o componentă de gen, asigurând că femeile au acces egal la instruire și oportunități de afaceri în cadrul ZEL. O reușită majoră o reprezintă proiectele de infrastructură socială, precum modernizarea grădinițelor și a sistemului de iluminat public (realizat pe artere precum str. Bugeacului). Acestea nu sunt doar investiții tehnice, ci măsuri care facilitează concilierea vieții profesionale cu cea de familie și sporesc sentimentul de siguranță al femeilor în spațiul public pe timp de noapte.

La capitolul „Mediu și Ecologie” (**Obiectivul Strategic 4**), unde s-a atins o rată de implementare de 90%, politicile de gestionare a deșeurilor și amenajarea parcurilor au avut un impact direct asupra calității vieții casnice, zonă unde femeile poartă adesea o responsabilitate disproporționată. Totuși, analiza curentă evidențiază necesitatea ca în viitorul ciclu 2026-2030 să introducem indicatori de impact mult mai sensibili la gen, care să măsoare nu doar numărul de beneficiari, ci și modul în care aceste investiții reduc inegalitățile de șanse.

6.3. Concluzii și Recomandări Strategice

Sinteza auditului nostru subliniază o evoluție clară: orașul Ștefan Vodă a reușit să transforme infrastructura într-un instrument de incluziune. Punctele forte includ accesibilitatea spațiilor culturale reabilite și transparența decizională crescută prin platforme digitale.

Pentru a atinge excelența în managementul calității, recomandăm ca noua strategie să prioritizeze:

- Dezvoltarea unor mecanisme de „bugetare participativă cu perspectivă de gen”, asigurând resurse clare pentru nevoile specifice ale femeilor și seniorilor.
- Finalizarea investițiilor în infrastructura socială și de sport (care au stagnat sub 70%), pentru a oferi tinerilor și grupurilor de risc alternative reale de dezvoltare.
- Introducerea indicatorilor de impact social în fiecare proiect de infrastructură „Smart”, trecând de la măsurarea metrilor de asfalt la măsurarea calității vieții pentru fiecare cetățean.

Recomandări pentru îmbunătățire:

Indicatori de gen și incluziune:

- Adăugarea de indicatori despre impactul proiectelor asupra femeilor, bărbaților și grupurilor vulnerabile.
- Monitorizarea procentului de femei care beneficiază de fonduri pentru afaceri.

Extinderea protecției sociale:

- Introducerea de măsuri pentru femeile victime ale violenței domestice (ex.: parteneriate cu centre de criză).
- Sprijin pentru mamele singure (ex.: programe de locuințe sociale).

Consolidarea participării cetățenești:

- Organizarea de dezbateri dedicate femeilor și tinerilor din medii defavorizate.
- Implementarea forumului online (6.13) cu secțiuni dedicate problemelor de gen.

Analiza transversală

1. **Incluziunea socială:** Evaluarea măsurilor care au promovat participarea egală a tuturor categoriilor sociale în procesul de luare a deciziilor.
2. **Accesul egal:** Analiza inițiativelor care au asigurat accesul echitabil la resurse, servicii și oportunități.
3. **Participarea femeilor:** Identificarea progreselor în promovarea rolului femeilor în guvernarea locală și în inițiativele economice.

Mecanisme instituționale

- Crearea unor structuri dedicate pentru monitorizarea respectării drepturilor omului.
- Implementarea unor programe de formare pentru autoritățile locale privind egalitatea de gen.
- Colaborarea cu ONG-uri și organizații internaționale pentru promovarea echității.

Recomandări strategice

- Consolidarea capacității instituționale pentru integrarea drepturilor fundamentale în toate politicile locale.
- Dezvoltarea unor campanii de sensibilizare privind importanța egalității de gen.
- Crearea unor mecanisme de raportare și monitorizare a progreselor în acest domeniu.

Recomandări strategice de politici publice pentru perioada 2026–2030

Instituționalizarea Unității de Management al Proiectelor și Investițiilor (UMPI). Succesul viitor al orașului depinde de capacitatea de a atrage fonduri externe într-un mod sistematic, nu doar punctual. Este esențială crearea unei structuri dedicate în cadrul Primăriei, dotată cu specialiști în scrierea de proiecte europene, achiziții publice verzi și monitorizarea impactului social. Această unitate va funcționa ca un „centru de creier” strategic, asigurând continuitatea între planificarea de pe hârtie și realitatea din teren, eliminând presiunea operativă de pe restul departamentelor.

Tranziția către „Smart Governance” și Digitalizare Participativă. Orașul trebuie să treacă la nivelul următor al democrației digitale. Recomand implementarea unei platforme integrate de „Ghișeu Unic Digital” și a unei hărți interactive a proiectelor în timp real. Această politică publică va permite cetățenilor nu doar să voteze proiectele, ci să monitorizeze execuția lor și să raporteze disfuncționalitățile instantaneu, crescând astfel gradul de proprietate comunitară asupra investițiilor publice.

Politica de Eficiență Energetică și Independență Verde. Pornind de la succesul iluminatului LED, noua strategie trebuie să prioritizeze transformarea clădirilor publice (școli, grădinițe, primărie) în structuri cu consum de energie aproape de zero (nZEB). Recomand adoptarea unei politici de subvenționare sau parteneriat pentru instalarea panourilor fotovoltaice și implementarea sistemelor de telegestiune a resurselor, reducând astfel povara bugetară a costurilor cu utilitățile și realocând fondurile către servicii sociale.

Dezvoltarea Economică prin Specializare Inteligentă. Ștefan Vodă trebuie să își definească un profil economic clar pentru a atrage investiții străine directe. Recomand crearea unui mecanism de stimulare a parteneriatelor public-private (PPP) în domenii precum procesarea agro-alimentară cu valoare adăugată sau turismul viticol digitalizat. Aceasta include dezvoltarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri (incubatoare de afaceri sau spații de co-working) care să rețină tinerii specialiști în localitate.

Urbanism Incluziv și Design Universal. Toate proiectele viitoare de infrastructură trebuie să fie condiționate de respectarea standardelor de accesibilitate totală. Recomand adoptarea unui regulament local de urbanism care să impună „Designul Universal” pentru toate spațiile publice. Aceasta înseamnă că trotuarele, parcurile și clădirile nu vor fi doar „reparate”, ci regândite pentru a fi utilizate fără bariere de persoanele cu dizabilități, vârstnici și părinții cu copii, consolidând astfel coeziunea socială.

Managementul Integrat al Deșeurilor și Economia Circulară. Este necesară trecerea de la simpla colectare a deșeurilor la un sistem de economie circulară. Recomand politici publice pentru stimularea colectării selective la sursă și crearea unor puncte de compostare comunitară pentru deșeurile biodegradabile provenite din parcuri și gospodării. Această abordare va reduce costurile de transport ale deșeurilor și va oferi resurse (compost) pentru întreținerea spațiilor verzi ale orașului.

Aceste recomandări transformă lecțiile învățate în 2020–2025 într-o foaie de parcurs pragmatică. Adoptarea lor va permite orașului Ștefan Vodă să treacă de la statutul de „localitate în curs de modernizare” la cel de „pol de inovație urbană”, fiind pregătit să absoarbă fondurile de preaderare și să ofere cetățenilor săi un stil de viață cu adevărat european.

7. CONCLUZII GENERALE

Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a orașului Ștefan Vodă (2020–2025) s-a dovedit a fi un instrument de guvernare robust, care a depășit stadiul de simplu document birocratic, devenind un motor real al schimbării. Analiza finală evidențiază un oraș care a învățat să prioritizeze investițiile de capital, dar care acum este pregătit să facă saltul către o dezvoltare bazată pe date și tehnologie.

A. Realizări și puncte forte

1. **Excelență în Infrastructură (ODD 7, 9, 11):** Orașul a demonstrat o capacitate de execuție remarcabilă, atingând o rată de aproape 100% în proiectele de iluminat LED, reabilitarea arterelor principale și amenajarea spațiilor verzi. Acestea au crescut direct siguranța și calitatea vieții.
2. **Succesul Democrației Participative:** Procesul de selecție a proiectelor prin vot online (modelul USAID) a validat prioritățile cetățenilor, parcul „Mihai Eminescu” fiind simbolul unei comunități care decide singură direcția de dezvoltare.
3. **Transparență Administrativă:** Publicarea constantă a deciziilor și a modului de utilizare a resurselor a consolidat încrederea locuitorilor în instituția Primăriei.

B. Provocări și recomandări pentru optimizare

1. **Trecerea la Monitorizarea de Impact:** Deși cifrele tehnice (metri liniari, număr becuri) sunt impecabile, lipsește analiza impactului social.
 - *Recomandare:* Introducerea indicatorilor dezagregați pe categorii de beneficiari (femei, tineri, seniori) pentru a înțelege cum investițiile schimbă comportamentele sociale.
2. **Sustenabilitatea prin Tehnologie:** Dependența de fondurile externe pentru proiecte mari necesită o alternativă locală de eficiență.
 - *Recomandare:* Implementarea sistemelor de telegestiune și a panourilor fotovoltaice pentru a reduce cheltuielile operaționale și a elibera buget pentru proiecte comunitare mici.
3. **Implicarea grupurilor vulnerabile:** Deși infrastructura este accesibilă, vocea tinerilor NEETs sau a persoanelor marginalizate trebuie auzită mai clar.
 - *Recomandare:* Crearea unui forum digital de feedback permanent și a unor consilii consultative sectoriale.

C. Evaluare finală

SDC Ștefan Vodă primește următoarele calificative bazate pe rigoarea implementării:

- **Coerență strategică: 9/10** – Obiectivele au fost clare și direct legate de nevoile identificate în 2020.
- **Implementare tehnică: 9.5/10** – Una dintre cele mai ridicate rate de execuție a investițiilor de capital din regiune.
- **Incluziune și Guvernanță: 7.5/10** – Modelul participativ este excelent, dar necesită formalizare și extindere spre probleme sociale structurale.

D. Următorii pași critici pentru 2026–2030

1. **Lansarea Unității UMPI:** Instituționalizarea echipei de proiecte pentru a asigura absorbția fondurilor europene de preaderare.
2. **Adoptarea conceptului „Smart City”:** Integrarea digitalizării în toate serviciile publice, de la colectarea deșeurilor la plata taxelor locale.

3. **Reziliență Climatică:** Transformarea orașului într-un model de eficiență energetică prin „Green Deal”-ul local.

Sinteza constatărilor ne arată că Ștefan Vodă a depășit cu succes etapa nevoilor primare de infrastructură. Orașul este acum o platformă stabilă, curată și bine iluminată, pregătită pentru inovație. Provocarea noului ciclu post-2025 va fi transformarea acestei „hard-infrastructuri” într-o comunitate dinamică, care folosește tehnologia pentru a-și reține tinerii și pentru a atrage investiții de valoare înaltă.